

'הולכה' נלמדת מהפסוק המדבר על איברי הקרבן "וְהִקְרַב וְהִכְרִישׁ יָרֵחַ בְּמַיִם וְהִקְרִיב הַפֶּה אֶת הַכֶּלִי וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ" כלומר מוליך את האיברים למזבח. מכאן שהולכה היא עבודה.

הסיבה שהתורה קוראת ל'קבלה' של הדם ('והקריבו') - בלשון של 'הולכה' ('והקריבו'), כדי שלא נסבור ש'הולכת הדם' שונה מ'קבלת הדם' בהלכותיה - בגלל שיש מקרה שבו אין צורך בהולכה (כששחט סמוך למזבח כנ"ל) - אלא גם בהולכה יש את כל דיני קבלה (כגון שצריך לעשותה כהן, ובבגדי כהונה, ומחשבת פיגול בעשייתה פוסלת את הקרבן).

לשיעור מקוה: נאמר בפסוק "וְרֵחַץ בְּמַיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ" ללמד 'ורחץ במים' במי מקוה. (מכיון שהניקוד בפתח ולא בשווא אנו לומדים שמדובר על המים המיוחדים לטבילה) 'את כל בשרו' מים שכל גופו נכנס בהם. וחכמים שיערו את המים: אמה על אמה בגובה שלוש אמות. ועוד שיערו שכמות המים המכילה מידה זו היא 40 סאה (וכלומר שאין צורך לבנות מקוה במימדים הנ"ל אלא לטבול בכמות מים הזו).

לכעדשה מן השרץ: טומאת שרץ (= אחד משמונה שרצים כגון עכבר, תנשמת, חומט) היא בנגיעה אפילו בחתיכה של שרץ בגודל 'עדשה'. נאמר "אֵלֶּה הַטְּמֵאִים לָכֶם בְּכָל הַשָּׂרֵץ כֹּל הַנִּגַּע בְּהֵם וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב" משמע דוקא הנוגע בכל השרץ נטמא, אך מאידך כתוב "וְכָל אֲשֶׁר יִפֹּל עָלָיו מִהֵם בְּטָמֵא יִטָּמָא" משמע אפילו נוגע במשהו מהשרץ נטמא? אלא הכוונה שיגע במשהו מהשרץ שהוא כמו כל השרץ.

לדעת חכמים זהו גודל של 'עדשה' מהשרץ. כי חומט (= שבלול) נוצר בגודל של 'עדשה' קטנה שגודלת ומפתחת, ואם כן בתחילתו השרץ כולו בגודל של עדשה. ולדעת רבי יוסי ברבי יהודה הכוונה לגודל של זנב הלטאה, כי אחרי שחותכים את הזנב ממנה הוא ממשיך לפרס, ואם כן זו חתיכה שיש בה חיות כמו כל השרץ.

הדרן עלך הכל חייבין

פרק שני. משנה: אין דורשים בדיני עריות בשלושה בני אדם (= שנים והוא), ולא במעשה בראשית (= שם בן 42 אותיות היוצא מבראשית ופסוק שלאחריו) בשני בני אדם

(= אחד והוא), ולא במעשה מרכבה שראה הנביא יחזקאל והנביא ישעיה ביחיד (= הוא לבדו).

המסתכל (= המתבונן) בארבעה דברים הללו רתוי לו (= טוב ויפה לו) אילו לא בא לעולם: 1. מה יש למעלה מהרקיע שעל ראשי החיות. 2. מה יש למטה מן הארץ. 3. מה לפני (= חוץ למחיצת הרקיע למזרח). 4. מה לאחור (= חוץ למחיצת הרקיע למערב). ויש מפרשים 'מה לפני ומה לאחור' = מה שהיה קודם שנברא העולם ומה שיהיה אח"כ.

וכל שלא חס וכו': יבואר בגמ'.

גמרא: קושיא: המשנה אמרה ברישא שלא דורשים במרכה ביחיד, ומשמע שכיון שהוא לומד ביחידות ואינו שומע מפי הרב א"כ בהכרח שהוא מבין מדעתו, ולכן אסור לו, ולעומת זאת בהמשך המשנה אומרת 'אלא אם כן היה חכם ומבין מדעתו' שמותר לו.

תירוץ: כך כוונת המשנה: אין דורשין בדיני עריות לשלושה בני אדם דהיינו לשלושה חוץ מהדורש (ולא כפי שסברנו בהתחלה שהוא דורש לשנים), ולא במעשה בראשית לשנים, ולא במרכה ליחיד דהיינו שהרב מלמד תלמיד יחיד, אלא אם כן היה התלמיד היחיד חכם ומבין מדעתו ולא יצטרך לשאול את הרב כשיהיה לו איזה ספק, שאין זה דרך ארץ לפרש דברים אלו בפירוש.

מ"ט אילימא משום דכתיב וכו': אם תאמר שהטעם שלא דורשים בעריות לשלושה בני אדם הוא משום שנאמר **"אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל נְאָר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגִלוֹת עֲוֹנָה"**, ונדרוש כך - נאמר בפסוק פעמיים 'איש', הרי שני אנשים, ונאמר 'שאר בשר', הרי אדם נוסף, ונאמר **"לֹא תִקְרְבוּ לְגִלוֹת עֲוֹנָה"** דהיינו שלא תקרבו שלושתכם לפני הרב ללמוד דיני עריות, א"כ מדוע לא דורשים כך בעוד עניינים כגון איסור העברת זרעו למולך ועוד?

אלא מבאר רב אשי - כוונת המשנה שלא דורשים בסתרי עריות לשלושה, דהיינו שלא דורשים בדיני עריות שאינם מפורשים בתורה אלא חכמים למדו אותם מפסוקים. והטעם הוא מסברא - כששנים יושבים לפני הרב ואחד מהם נושא ונותן עם רבו בהלכה, הרי שהשני יושב ומטה אוזנו ושומע את דבריהם, אבל כשהם שלושה שיושבים לפני הרב ואחד מהם נושא ונותן עם רבו, הרי שהשנים יושבים ונושאים

ונותנים זה עם זה ולא שומעים מה שאומר הרב, ויבואו להתיר איסורי עריות שהרב דרש לאוסרם.

האיסור לדרוש בשלושה הוא רק בדיני עריות ולא בשאר דיני התורה כולה, משום שאמר מר שנפשו של אדם חומדת גזל ועריות ומתאוה להם, ולכן יש את החשש הנ"ל. ולמרות שנפשו של אדם חומדת גם גזל, בכל זאת לא חששו, מפני שגזל היא חומדת רק כשהוא רואה את הדבר לפניו ויכול לגוזלו, אבל עריות היא חומדת אפילו כשהעבירה לא לפניו.

יכול ישאל אדם קודם שנברא העולם: כלומר מה היה לפני שנברא העולם.

יכול לא ישאל אדם מששת ימי בראשית: כיון שהרשות לשאול ניתנה מבריאת האדם, כנאמר בפסוק שהגמ' הביאה קודם - "כִּי נִשְׁאַל נָא לַיָּמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ לַפְּנִיף לְמַן הַיּוֹם אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים אֶדָם עַל הָאָרֶץ", והאדם נברא בערב שבת, א"כ אולי אסור לשאול מה היה בששת ימי בראשית שהם קודם בריאת האדם? לכך נאמר תחילת הפסוק הנ"ל - "כִּי נִשְׁאַל נָא לַיָּמִים רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הָיוּ לַפְּנִיף...". כלומר מיום ראשון של בריאת העולם.